

Lestip 'Een boekje tuin'

Over het boek

Een boek over de tuin in de vier seizoenen, maar niet zoals je verwacht! Je krijgt antwoord op de gekste vragen: welke plant wordt door de indianen 'de voetafdruk van de blanke' genoemd? Waar komt de naam van de bloem daisy vandaan? Waarom prikken brandnetels? Bovendien staat het boek vol met leuke tekeningen, foto's, raadsels, knutselideetjes, spelletjes en recepten.

Auteur(s)

Inge Misschaert, Kolet Janssen, Jurgen Walschot (illustrator)

Uitgeverij

De Eenhoorn / 2010

Aantal pagina's

72 p.

ISBN

9789058386090

Genre

Fictie

Non-fictie

Prentenboek

Doelgroep

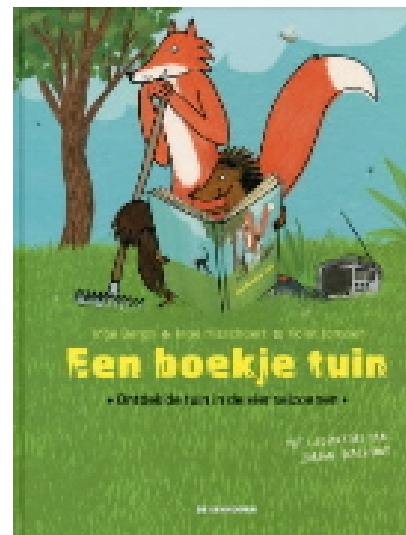
2de leerjaar, 3de leerjaar

Trefwoorden

tuin, seizoenen, creatief, knutselen, koken, tuinieren, knutselen, gerechten, seizoenen, doe-boek, planten

Auteur lestip

Miek Driessen en Veerle Verbruggen.

Aanzet

– *Geurdozen*

Zet vooraan in de klas drie (hoge) dozen, waar de kinderen niet zomaar van bovenaf in kunnen kijken. In de eerste doos stop je een voorjaarsbloeier (krokus, hyacint...), in de tweede doos een potje kruiden (rozemarijn, tijm...). Snijd in elke doos een driehoekje uit, groot genoeg voor een kinderneus. Verdeel de klas in groepjes, die om beurten aan de dozen ruiken. Ze vertellen waaraan de geur hen doet denken. Daarna haal je de voorjaarsbloeier en de kruiden uit de dozen. Bij de voorjaarsbloeier zit een kaartje met de vraag: "Waarom geuren planten?", bij de kruiden de vraag: "Waar komt de geur van planten vandaan?" Laat de kinderen vertellen...

Daarna vestig je de aandacht op de derde doos en je draait de doos zodat de zijde zichtbaar wordt waarop je geschreven hebt: "Alleen voor wie natuurlijk nieuwsgierig is". Doe er een schepje bovenop door erbij te zeggen: "Wat een gekke zin. Zou er niet bedoeld worden: 'Natuurlijk alleen voor wie nieuwsgierig is...?'" Uit de derde doos haal je vervolgens nog meer kaartjes met opschriften als:

- "Ga op zoek naar de heilige boom."
- "Maart roert zijn staart."
- "Laat je haar groeien met brandnetel."
- "Voorspel wie je lief wordt met madeliefjes!"

Laat de kinderen vrij reageren.

Plots ontdek je onderaan in de doos Een boekje tuin. Je toont de cover, leest de titel en de subtitel. Doorblader het boek, en hou halt bij enkele tekstjes die een antwoord zijn op één van de vragen op de kaartjes. Lees het antwoord (verkort) voor.

EINDTERMEN

- Lager - Wereldoriëntatie - Natuur (algemene vaardigheden) 1.1
- Lager - Nederlands - Taalbeschouwing (taalsysteem) 6.5

Verwerkingsactiviteiten

– *Aaps foto- en schetsboek*

Blader door naar pagina 5, waarop Aap staat met een fotoestel rond de nek. Vertel dat Aap een jaar lang de tuin als bezoeker observeerde en zo ontdekte dat die er elk seizoen anders bijligt. Van bijzondere ontdekkingen maakte hij foto's die hij in zijn eerste fotoboek (cf. laatste 6 pagina's van het boek) verzamelde en waar hij korte bijschriften voor verzon (o.a. van een vos en een egel). Leg ook het verband met de cover van het boek: daarop zitten een vos, eekhoorn en egel in een boek met titel Een boekje tuin te kijken. Zouden ze naar hun portretten kijken?

Samen met de kinderen ga je op ontdekking in een (volks)tuin of park in de buurt. Voorzie enkele digitale fotoestellen of per kind een diaframe of kartonnen kadertje, een schriftje en potloden. Neem Een boekje tuin mee om af en toe iets in op te zoeken.

Je geeft elk groepje van vier kinderen een opdracht op een kaartje. Staat er 'Een boekje tuin' op het kaartje, dan kunnen ze hulp vinden in het boek. Als ze hun opdracht uitgevoerd hebben, moeten ze het resultaat met jou bespreken of iets tonen, waarna ze een nieuwe opdracht krijgen.

Voorbeelden:

- Hoeveel dieren leven er in één boom? (Een boekje tuin)
- Hoeveel verschillende kleuren bloemen zie je in de tuin?
- Pluk per groepje één brandnetel zonder geprikt te worden. (Een boekje tuin)
- Zoek één schadelijk dier en breng er je juf of meester naartoe. (Een boekje tuin)
- Zoek één nuttig dier en breng er je juf of meester naartoe. (Een boekje tuin)

Na de opdrachten kiezen de kinderen iets uit dat hun aandacht getrokken heeft (een bijzondere plek, een voor hen onbekende plant, een mooie bloem, een klein diertje...). Ze nemen er een foto van, tonen het resultaat, vertellen waarom het onderwerp van de foto bijzonder is. Voor ze op zoek gaan naar een nieuw onderwerp, geef je enkele fotografeertips op maat van elk groepje: inzoomen, detailfoto's maken, een foto vanuit vogelperspectief of kikkerperspectief nemen...

Alternatief: laat de kinderen met een diaframe of kartonnen kadertje op zoek gaan naar iets dat hen interesseert. Van wat ze door hun kader zien, maken ze een schets. Is die klaar, dan kiezen ze een nieuw onderwerp. Net als in Een boekje tuin kunnen ze er iets bijschrijven. Vervolgens verzamel je iedereen en vorm je duo's. De twee kinderen ruilen hun schriftje en gaan – kijkend door het kadertje – op zoek naar wat de ander geschetst heeft. Heeft de ene leerling het schetsonderwerp ontdekt, dan vertelt de andere leerling waarom hij of zij precies dat geschetst heeft.

In de klas stel je een (digitaal) fotoboek of schetsboek van de klas samen. Van elk groepje selecteer je vier foto's die je in een PowerPoint zet. In een tekstvak noteer jij (of een leerling) wat het groepje wil vertellen bij die foto's. Van de schetsen maak je eerst foto's of scans om ze te kunnen toevoegen. Je kan ook een reeks foto's printen en een fotoboek maken zoals dat van aap. Elke leerling schrijft een korte tekst en kleeft die bij de bijbehorende foto. Dat kan ook met de schetsen die ze in de tuin gemaakt hebben. Het is gezellig om met de hele klas naar de PowerPoint, naar het fotoboek

of naar het schetsboek te kijken. Misschien wil de klas de opdracht graag in de zomer herhalen? Dan zien ze meteen hoe de natuur geëvolueerd is op één seizoen tijd.

EINDTERMEN

- Lager - Nederlands - Strategieën 5.1
- Lager - Nederlands - Strategieën 5.3
- Lager - Wereldoriëntatie - Brongebruik 7
- Lager - Muzische vorming - Media 5.5
- Lager - Muzische vorming - Attitudes 6.1
- Lager - Muzische vorming - Attitudes 6.5
- Lager - Sociale vaardigheden - domein relatiewijzen 1.5
- Lager - Sociale vaardigheden - domein samenwerking 3

– *Lentefilmsels*

Kondig aan dat de hele klas een nieuw natuurprogramma voor en door kinderen mag uitwerken. Inhoudelijk moet het een rijk programma worden dat leuk is om naar te kijken. Stel, geïnspireerd door Een boekje tuin, een aantal rubrieken voor:

- weetjes over de lente,
- een weerbericht uit de tuin,
- schadelijke dieren,
- nuttige beestjes,
- tuinremedies,
- recepten,
- knutsels en frutsels,
- zaai- en kweektips.

Verdeel de klas in groepjes van drie à vier kinderen. Elk groepje verzamelt informatie rond één rubriek en verwerkt de info in een filmpje. Ze lezen wat er bij 'hun' rubriek staat in Een boekje tuin, en zoeken meer informatie op in andere boeken, tijdschriften en websites die jij aanbiedt.

Enkele handige websites zijn:

- www.look4.be/
- <http://digitips.be/>
- www.davindi.nl/
- www.schooltv.nl/beeldbank/
- www.surfsleutel.nl/

Een gepassioneerde tuinliefhebber uitnodigen om zijn kennis en liefde voor de tuin door te geven, is een aanrader.

Ze kiezen zelf hoe ze de informatie presenteren in dat filmpje: dramaspel, interview, uitleg bij het materiaal, natuurlied... Je kan, net als in Een boekje tuin, met de kinderen ook nadenken over een speelse rode draad: een tuinkabouter, zwarte raaf of een aapje die telkens in beeld komen bijvoorbeeld. Alle filmpjes samen vormen de pilootaflevering van het nieuwe natuurprogramma. Je voorziet een 'filmstudio' waar de kinderen hun filmpje met een beetje hulp zelf kunnen opnemen. Als je de filmpjes in een PowerPoint of via Moviemaker verwerkt, kan je zorgen voor leuke overgangen tussen de verschillende rubrieken.

Als de kinderen op verschillende momenten aan deze opdracht mogen werken, kunnen ze één en ander zelf meebrengen (een plant, tuinwerktuig, verkleedkledij...). Maak duidelijke afspraken over timing (zie: 'Lestip 5' – 'Verwerkingsactiviteiten', voor het belang van afspraken rond tijdsindeling).

Wereldoriëntatie – 5 Tijd – 5.1

Sociale vaardigheden – 3 Samenwerking

Nederlands – 5 Strategieën – 5.2 – 5.3

ICT – 5

ICT – 7

EINDTERMEN

- Lager - Wereldoriëntatie - Tijd (dagelijkse tijd) 5.1
- Lager - Sociale vaardigheden - domein samenwerking 3
- Lager - Nederlands - Strategieën 5.2
- Lager - Nederlands - Strategieën 5.3
- Lager - ICT - 5
- Lager - ICT - 7

En verder

– *Vogelverschrikkers en vogellokkers*

In Een boekje tuin lees je in de rubriek 'Knutsels en frutsels' hoe je glittervogelverschrikkers kan maken:

- Hoe zou jij vogels verjagen?
- Waarom verjagen sommige mensen vogels uit hun tuin? (schade aan planten, pikschade, geluidsoverlast, uitwerpselen,...)?
- Hoe verjagen mensen vogels uit de tuin? (met stropoppen, met een replica van natuurlijke vijanden, met windvliegers waarop grote ogen of een uilenkop staan afgebeeld, met geluidsopnames – vaak van roofvogels...)
- Wanneer heeft dat effect? (vooral in het begin, daarna treedt er gewenning op)

Na het inleidende gesprek gaan ze aan de slag. Ze ontwerpen een vogelverschrikker die zeker zal werken. Je voorziet een heleboel materialen en laat hen naar keuze tekenen, schilderen, knippen, plakken of schrijven. Laat hen voor deze grootse opdracht liefst buiten werken. Je voorziet voldoende tijd waarin de kinderen vertellen waarom hun vogelverschrikker effectief zal zijn!

Alternatieve opdracht: een vogellokker ontwerpen! De kinderen denken na over wat een tuin vogelvriendelijk maakt, meer bepaald in de lente. Laat hen vertellen en voeg er eventueel wat weetjes aan toe:

- Vogels die de winter hebben meegemaakt of die een lange reis achter de rug hebben, zijn vaak uitgehongerd. Bijvoederen is een mogelijkheid.
- Niet alle vogels vinden een geschikte plaats om hun nest te maken. Een nestkastje kan helpen.
- Om hun vijanden tijdig te zien, zijn goede uitkijkposten nodig. Als die niet aanwezig zijn in de tuin, kan je daar zelf voor zorgen.

Ook zonder deze informatie kunnen de kinderen aan een vogellokker werken.

EINDTERMEN

- Lager - Muzische vorming - Attitudes 6.1
- Lager - Muzische vorming - Attitudes 6.2

– *Wie ben ik?*

Je verdeelt de kinderen in groepjes van vier. Je voorziet per groepje:

- een zandloper of chronometer,
- een brede elastiek die om het hoofd van een leerling moet kunnen,
- een zakje met daarin minstens acht stevige kaarten waarop telkens één naam van een dier of een plant waarover je het de voorbije les(sen) gehad hebt (of waarvan je mag aannemen dat de kinderen die kennen).

Een leerling krijgt de elastiek om zijn hoofd, terwijl de medeleerling die rechts zit, een kaart uit het zakje trekt en die met het woord zichtbaar voor de andere kinderen, tussen de elastiek steekt en tegelijkertijd de zandloper omdraait.

De leerling met elastiek stelt ja-neenvragen waarmee hij of zij snel mogelijk te weten moet komen welke planten- of dieren naam er op het kaartje staat. Lukt dat binnen de tijd, dan krijgt de leerling het kaartje en is de volgende leerling aan de beurt. Lukt het niet, dan gaat de kaart weer in het zakje. Het spel is afgelopen wanneer iedereen twee kansen heeft gekregen (of wanneer de tijd om is, of de kaarten op zijn...).

Slaat het spel aan, vul het zakje dan aan met nieuwe kaartjes. Of maak themazakjes met verschillende tuinkaarten: 'vogels', 'insecten', 'bloemen', 'groenten', 'kruiden'... Voorzie je naast het woord ook een afbeelding, dan kunnen de kinderen zich extra voorbereiden op het spel. Ze kunnen 'één zakje tuinkaartjes naar keuze' oefenen tijdens contract- of hoekenwerk.

EINDTERMEN

- Lager - Nederlands - Spreken 2.7